

کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی

آیدا جاگرانی^۱، فرانک امیدیان^{۲*}، ماریا نصیری^۳

۱- دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

۲- استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران (نویسنده مسئول)

۳- استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

چکیده :

هدف از این پژوهش کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی آموزش بود. روش پژوهش حاضر کیفی و بر اساس نظریه داده بنیاد و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری در این تحقیق شامل خبرگان علوم تربیتی شهر بوشهر بودند که بر اساس روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۴۰ نفر بر اساس قاعده اشباع نظری برای شرکت در پانل دلفی انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل بخش کیفی با روش کدگذاری در نرم افزار MAXQDA3 انجام شد. بر اساس یافته های این پژوهش، شرایط علی موثر بر کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی در ۴ مقوله با مولفه های مرتبط شامل ۱- **محیط یادگیری** (تأکید بر یادگیری مشارکتی) رفع موانع برقراری ارتباط، آشنایی یادگیرندگان با روش های تعامل مؤثر، داشتن علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالیت ها و ... در محیط آموزش از راه دور، توانایی پاسخگویی به صورت برخط و نا برخط به فعالیت های واگذار شده ۲- **تدوین محتوا**: طراحی محتوای دروس و آزمون پذیری بر اساس اهداف تعیین شده، تأکید بر محتوای باکیفیت و معتبر و رقابتی و تحقیقی، منابع خواندنی، طراحی سامانه های تولید محتوا، فایل های صوتی و تصویری، اسلایدها و جزوات درسی، تدوین محتوا بر اساس اصول طراحی چندرسانه ای آموزش ۳- **برنامه ریزی**: تحلیل اهداف، اطلاع رسانی و جذب، گروه بندی یادگیرندگان، تحلیل یادگیرندگان، تدوین غایت های آموزشی، تعیین استراتژی های یاددهی-یادگیری، ارزیابی نیازهای فراگیران، تعیین اهداف رفتاری، تعیین راهبردهای ارائه برنامه درسی، تعیین رسانه و مواد آموزشی، تعیین زمان و مکان آموزشی، طراحی تعامل، بررسی سبک های یادگیرندگان، بررسی رفتار ورودی اساتید در خصوص یادگیری الکترونیکی ۴- **اجرا و پشتیبانی**: هدف گذاری آموزشی، نیروی انسانی ماهر، مدرسین با سواد، برگزاری دوره های آموزش متوالی، مهارت های مدرسین دوره های آموزشی، اجباری کردن شرکت در دوره ها برای فراگیران شناسایی شدند.

واژگان کلیدی: آموزش، تولید محتوا الکترونیکی، فضای مجازی

۱- مقدمه :

عصر حاضر به سبب توسعه و پیشرفت روزانه فناوری یکی از دغدغه های سیستم آموزشی هر کشور هماهنگی با تغییرات و استفاده از فناوری روز برای معلمان در انتخاب تدریس با کیفیت می باشد. شاید قرن پیش آموزش صرفا بصورت حضوری و محدود اماکن آموزشی فیزیکی بود اما در حال حاضر فناوری محدودیت زمان و مکان را برای معلم و دانش آموزان حذف کرده است و شیوه سنتی آموزش دستخوش تغییر شده است و یک معلم با تولید محتوا در فضای مجازی می تواند کلاس درس خود را در ساعت غیر معمول مدرسه مثلا ۸ شب در یک گوشی یا لب تاب برگزار نماید اما عواملی باعث می شد تدریس او با کیفیت تر باشد یا خیر. تولید محتوای الکترونیکی در آموزش مغیر حضوری و مجازی یکی از موارد است که کیفیت آن کیفیت تدریس را تا میزان زیادی تحت تاثیر قرار می دهد.

در نظام آموزشی نوین تدریس، کاربرد تکنولوژی آموزشی انکارناپذیر است و نمی توان نقش بسزای آن را در امر یاددهی-یادگیری نادیده گرفت. محتوای الکترونیکی از جمله امکانات تکنولوژی آموزشی است و به عنوان رسانه در کلاس درس مورد استفاده قرار می گیرد(عباسی و همکاران، ۱۳۹۷). با توجه به عوامل مؤثر در تولید محتوای الکترونیکی مانند: کیفیت دروس، افزایش حجم تولید و مدیریت تولید محتوای الکترونیکی، راهبردهای فرایند تولید محتوای الکترونیکی نیز به دلیل تفاوت اساسی با فرایند یاددهی یادگیری سنتی، مستلزم ملاحظات در زمینه تولید محتوا و منابع آموزشی در محیط الکترونیکی می باشد. بنابراین، یکی از اساسی ترین دغدغه ها در امر آموزش الکترونیکی، تولید و مدیریت محتوای آموزشی متناسب با خصوصیات اجتماعی، روانشناختی و تربیتی فراگیران و چگونگی ارائه مطالب آموزشی باکیفیت بالا، به روز و قابلیت تجدید آنهاست (قاسمی و ابراهیمی، ۱۳۹۹). یکی از نقش آفرینان اصلی در تولید محتوا الکترونیکی معلمان می باشند که بایست به این مهارتها و شایستگی های دیجیتالی دست یابند و می توان عوامل مختلفی در دستیابی معلمان به این مهارت و کاربرد آن توسط آنها در امر آموزش متصور شد که برخی در قالب مانع یا فرصت هستند.

قابل توجه است که در عصر دیجیتال امروز صرفا معلمان به شیوه سنتی و حضوری نمی توانند دانش آموزانی را تربیت کنند که متناسب با نیازهای جامعه ی کنونی و آینده نقش آفرینی کنند لذا نیاز به معلمان با مهارت دیجیتال در تدریس است تا مدرسه گاهی هم با کمک تکنولوژی غیر حضوری و از طریق تولید محتوا در قالب گوشی های هوشمند بتواند محتوای آموزشی خود را بصورت مجازی ارائه کنند و دانش آموزان خود را مبتنی بر تکنولوژی و فناوری روز تربیت کنند. آموزش خود سازماندهی خواهد شد و فناوری نقش عمده ای در ارائه آموزش و حمایت از فراگیران ایفا خواهد کرد. علاوه بر این، یادگیری به دلیل هوش مصنوعی، تجزیه و تحلیل یادگیری و اینترنت اشیا به سمت فردی شدن و یادگیری محور حرکت خواهد کرد و در صورتیکه معلمان قادر به تولید و ارائه ی محتوای الکترونیک نباشند نمی توانند در فرایند تدریس متناسب با فناوری روز گام بردارند و کیفیت تدریس آنها پایین می آید(چای و کنگ، ۲۰۱۷؛ میترا، ۲۰۱۴؛ پوپنچی و کر، ۲۰۱۷؛ سرینوا سان، ۲۰۱۷). کشورهای سرا سر جهان، بر توسعه حرفه ای معلمان سرمایه گذاری میکنند تا اطمینان حاصل کنند که معلمان برای آینده آماده هستند (کونگ و همکاران، ۲۰۱۷). توسعه حرفه ای برای معلمان در عصر دیجیتال به طور فزاینده ای مهم خواهد بود تا بتوانند با استراتژیهای آموزشی با کیفیت و انعطاف پذیر برای یادگیرندگان آشنا شوند (هالتربران، ۲۰۱۷؛ اینورسو و همکاران، ۲۰۱۷؛ پاترسون، ۲۰۱۸).

پیشینه تحقیق

نتایج پژوهش آقای احمدی و همکاران(۱۳۹۹)، با عنوان "بررسی تولید محتوای الکترونیکی با استفاده از منابع آموزشی موجود در وب برای تدریس کلاسی در مدارس هوشمند ابتدایی شهر تبریز: چالشها و راهکارها" با هدف بررسی راهکارها و چالش های تولید محتوا در تدریس پرداختند پرداختند که یافته ها نشان داد که معلمان مدارس هوشمند در ارتباط با تولید محتوا با چالش مواجهند. خنیفر و غفرانی(۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی "تحول دیجیتال در فرایند یاددهی-یادگیری: سنجش صلاحیت دیجیتال دانشجومعلمان" پرداختند. نتایج این پژوهش نیز نشان داد از دیدگاه دانشجومعلمان کامپیوترها و موتورهای جستجو بیشترین سودمندی و موک ها و نرم افزارهای مدیریت منابع کمترین سودمندی را در فرایند یاددهی- یادگیری دارند. تعداد شایان توجهی از دانشجومعلمان با برخی ابزارهای مورد سؤال آشنایی ندارند که نشان از ضعف آنها در مورد فناوری روز برای آموزش می باشد. دانشجومعلمان بیشترین میزان مهارت خود را در بهکارگیری پیام رسان ها و شبکه های اجتماعی و کمترین میزان مهارت خود را در کاربرست

نرم افزارهای آماری و نرم افزارهای مدیریت منابع اعلام کرده اند. با توجه به اینکه دانشجو معلمان بعنوان نسل جدید معلمان دیجیتال باید ایفای نقش کنند کیفیت بخشی تدریس مجازی آنها از طریق بررسی و معرفی نرم افزار های تولید محتوا و آموزش استفاده از آنها برای تولید محتوا با نرم افزارهای متعدد آموزشی و غیر آموزشی ضروری است.

محمودی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی به "بررسی نرم افزارهای تولید محتوا در دوره ابتدایی" پرداختند و مهمترین اصول و معیارها و مسیر تهیه و تولید محتوای الکترونیکی را معرفی کردند. یافته های این تحقیق نشان داد که درس افزارهای خودآموز: شبیه سازی فرآیند یاددهی و یادگیری در نرم افزار، درس افزار بوده و این نوع خاصی از نرم افزار است که هدف و محتوای آن با سرفصل های برنامه ی درسی ملی و سطوح نظام آموزشی رسمی مطابقت دارد و این یک فرصت مناسب برای معلمان جهت تولید محتوای آموزشی و تدریس بصورت ترکیب روش حضوری و غیر حضوری است. لذا آشنایی و اولویت بندی همچنین انگیزه ی استفاده از این محیط های آموزشی مجازی توسط معلمان امری ضروری است.

اشعری، خوشکلام و خوشروئی (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی میزان آشنایی معلمان فارغ التحصیل از مراکز تربیت معلم با شبکه اینترنت و کاربرد آن در تدریس پرداختند. مهم ترین دلایل استفاده معلمان از وب را سرعت و دقت بالای اینترنت، ارزان بودن، فراوان و متنوع بودن اطلاعات و مهم ترین معایب آن را مشکل یافتن اطلاعات درست، وجود اطلاعات زیاد، صرف وقت زیاد در دانلود ذکر کرده اند.

عالی (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی "نمایه شایستگی معلم دیجیتال و آنلاین در آموزش آینده" بعنوان یک دغدغه ی جهانی در شش کشور با تحقیق گروه های متمرکز و مصاحبه هایی با کارشناسان آموزش از شش کشور برای شناسایی نیروهای شکلهنده آموزش در آینده و شایستگیهای مورد نیاز معلم دیجیتال برای عملکرد مؤثر انجام داد. نمایه شایستگی برای معلم دیجیتال (CPDT) میتواند برای آموزش و جهت دهی معلم دیجیتال آینده استفاده شود. اسکودرو و همکاران (۲۰۱۸)، در پژوهشی به "بررسی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش مداوم معلمان اسپانیایی" نتایج حاکی از آن است که برای تنظیم آموزش معلمان و توسعه حرفه ای با نیازهای آموزشی (دیجیتال) سه سطح تحلیل: سطح خرد (ادغام درسی و آموزشی فناوری اطلاعات و ارتباطات)، سطح میانی (رشد حرفه های معلمان و مدارس) و سطح کلان (سیاست های آموزشی) «نیازهای معلمان در زمینه های دیجیتالی اند. گرتا و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی "شایستگی دیجیتال حرفه ای معلمان جدید و پیامدها برای آموزش معلمان کشور نروژ" به بررسی چگونگی آمادگی معلمان جدید واجد شرایط برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در آموزش اولیه معلمان خود پرداختند یافته های این پژوهش نشان داد که آموزش مستمر برای بررسی کیفیت معلمان تازه استخدام شده و کمک به طور خاص در توسعه شایستگی های دیجیتالی و توسعه خودکارآمدی فناوری اطلاعات و ارتباطات معلمان تازه استخدام شده لازم است.

عمار و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی نتیجه گرفتند که ویژگی های معلم، نوع آموزش های حین دانشگاه، پذیرش و استفاده معلم از شیوه های نوین آموزشی قرن بیست و یکم را شکل می دهد. گارزون و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی نتیجه گرفتند که توسعه صلاحیت تدریس دیجیتال همچنان یک چالش برای سیستم آموزشی است که باید به آن پرداخته شود، و همچنان یک موضوع کلیدی در آموزش معلمان فعلی خواهد بود، زیرا در واقع یک ستون اساسی برای ارتقای یک روش جدید تدریس، که تنها راه برای توسعه چشم انداز نوآوری تدریس منطقه ای است.

با در نظر گرفتن نتایج تحقیق های فوق شناسایی عوامل که مانع یا تاثیر گذار بر کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی آموزش می تواند یک گام اساسی برای شناسایی عوامل مؤثر یا مانع در کیفیت بخشی تولید محتوا برای تدریس مدارس ابتدایی کشور باشد.

لذا مقاله ی حاضر سعی در پاسخ به این سوال دارد عوامل مؤثر یا موانع کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی آموزش کدامند؟

۲- روش شناسی

روش پژوهش حاضر کیفی و براساس نظریه داده بنیاد و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری در این تحقیق شامل خبرگان علوم تربیتی شهر بوشهر بودند که بر اساس روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۴۰ نفر بر اساس قاعده اشباع نظری برای شرکت در پانل دلفی انتخاب شدند. ملاک های انتخاب این افراد، تألیفات مرتبط با آموزش مجازی و الکترونیکی، عضویت در هیئت علمی یکی از دانشگاه های کشور و میل به شرکت در پژوهش بوده است. ابزار پژوهش پرسشنامه نیمه ساختاریافته بود که بر اساس میدان پژوهش پرسشنامه تعدیل شد. همچنین برای اعتبار از روایی صوری و پایایی نیز با ضریب توافق بین کدگذاران انجام شد که میزان این ضریب ۰/۸۱ حاصل شد. برای تحلیل داده ها نیز از روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد.

۳- بحث درباره یافته ها

ویژگی های جمعیت شناختی مشارکت کنندگان مصاحبه در بخش کیفی عبارت است از ۷۰ درصد نمونه (معادل ۲۸ نفر) مرد و ۱۲ نفر دیگر خانم بودند. همچنین ۲۵ نفر (معادل ۶۲ درصد) دارای مدرک دکتری و ۱۵ نفر دیگر کارشناس ارشد بودند.

طی مصاحبه ای که انجام گرفت، مصاحبه شوندگان هر کدام شرایطی را برای کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی آموزش بیان کردند که پس از پایان مصاحبه و بررسی مجدد کلیه ی صحبت های شنوندگان اقدام به کد گذاری آنها گردید تا به مطالب دقیق تری دست یابیم که در جدول یک قابل مشاهده است.

سوال (1): «عوامل علی و تاثیرگذار بر کیفیت تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی تدریس الکترونیک با کیفیت معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر کدامند؟

در این مرحله برای تعیین شرایط علی موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر، کد گذاری باز انجام شد. کد گذاری باز بدین صورت میباشد که متن پاسخ پاسخگویان در این پژوهش در خصوص این سوال که «به نظر شما چه عوامل علی بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر تاثیرگذار میباشد؟» مورد بررسی قرار گرفت. گزینش این مطالب با توجه مهمترین پاسخ پاسخگویان بود که شامل حدود 32 متن بوده است. در ذیل جدول کد گذاری باز در جدول (2) مشاهده میشود.

جدول 2. شناسایی شرایط علی موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر

شناسه	کدهای باز	مفهوم کد
1	همکاری فراگیران (معلمان) با یک دیگر، همکاری در بین فراگیران و مربیان، ایجاد همکاری بیشتر باتوجهبه توانایی ایجاد اسناد مشترک با دیگران میتواند باعث بهبود کیفیت آموزش معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی شود.	تأکی د بر یادگیری مشارک تی (همکاری و تعامل)
2	معلمان در فرایند آموزش م میتوانند با یکدیگر تعامل و همکاری داشته باشند و دانش خود را با دیگر معلمان به اشتراک بگذارند. باید موانع برقراری ارتباط بین معلمان برطرف گردد.	رفع موانع برقراری ارتباط
3	روشهای یادگیری تعامل مؤثر م میتوانند د به بهبود مهارت درک مطلب کمک کنند. این روشهای یادگیری به افراد کمک م یکنن د تا مادامالعمر یادگیرنده باشن د. یادگیری بای د از طریق تعامل دوسویه معلمان و مدرسان با تاکی د بر رویکر د تعاملی و سنتی به یک طرف صورت گیر د	آشنایی یادگیرندگان با روشهای تعامل مؤثر
4	فراگیران در دروهمهای آموزشی تولید محتوا باید دارای علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالی تنها آموزشی، تمرینی و ... در محیط آموزش باشند.	داشتن علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالی تنها و ... در محیط آموزش از راه دور
5	باید در دروهمهای آموزشی، فعالیت هایی برای معلمان در نظر گرفته شود و این قابلیت برای معلمان فراهم شود که به صورت برخط و نابرخط به فعالی تهای تعیین شده جواب دهند .	توانایی پاسخگویی ب هصورت برخط و نابرخط به فعالیت های واگذار شده
6	بای د برای آموزش معلمان سرفصص لهای آموزشی در نظر گرفته شود که این محتوا بای د بر اساس چارچوبهای تحلیل آزمون تولی د محتوای الکترونیکی باشد و قابلیت آزمون پ ذی ری داشته باشد	طراحی محتوای دروس و

آزمون پذیری بر اساس اهداف تعیین نشده		
7	در آموزش تولی د محتوای الکترونیکی معلمان بای د همواره از منابع و مطالب با کیفیت و ج دی د و بروز استفاده گردد تا معلمان بتوانند دانش و مهارت لازم برای تولی د محتوای با کیفیت را کسب نمایند. د محتوای آموزشی بای د زمینه به کار بستن آموختهها و کسب تجارب علم ی در موقعی تهای واقعی را برای معلمان فراهم کن د	تأکید بر محتوای باکیفیت و معتبر و رقابتی و تحقیقی
8	بای د برای معلمان منابع اطلاعاتی از جمله منابع خواندنی در نظر گرفته شود و این منابع به صورت کتب چاپی و یا مطالب دیگر در اختیار آنها قرار گیر د	منابع خواندنی
9	مسلماً یکی از مهمترین عواملی که م ی تواند نقش پر رن گی در بهبود آموزش معلمان برای تولی د موتور الکترونیکی داشته باشد طراحی سامانههای تولی د محتوا و آشنایی معلمان با این سامانه و کارکردهای آن است	طراحی سامانههای تولید محتوا
10	میتوان فایل های فایلهای صوتی و تصویری بعنوان مکمل های منابع آموزشی در اختیار معلمان که تحت آموزش برای تولی د محتوای الکترونیکی قرار گرفت هاند قرار گیر د تا از ای ن طریق میزان سواد معلمان برای بهبود مهار تهای آنها در تولی د محتوای الکترونیکی افزایش کن د	فایل های صوتی و تصویری
11	معلمان برای درک بهتر آموزش نیاز به منابع اطلاعاتی مختلف دارند که یکی از این منابع اطلاعاتی اسلای دها و جزوات درسی هست که مدرس این دوره های آموزشی میتواند آنها را در اختیار معلمان قرار دار د	اسلایدها و جزوات درسی
12	در دوره ای زندگی میکنیم که روز به روز مسائل فناو ری اطلاعات و رسانه ایها در حال گسترش م ی باشد و نیاز حذف که محتوای آموزشی معلمان برای تولی د محتوا بر اساس ج دیدترین مباحث فناوری و رسان های به روز رسانی گردد	تدوین محتوا بر اساس اصول طراحی چندرسانه های آموزشی
13	میتوان قبل از اجرای دوره های آموزشی معلمان اهداف این دوره ها به درستی توسط کارشناسان تعیین و تحلیل گردد تا در صورت ضعف احتمالی در هر یک از اهداف تعیین شده نسبت به رفع آن اقدام گردد	تحلیل اهداف
14	از طریق اطلاع رسانی در خصوص معلمان و مدرسین که سابقه یا مهارت لازم حوزه تولی د محتوا دارند میتوان این افراد را شناسایی و در جهت آموزش معلمان از آنها استفاده نمود	اطلاع رسانی و جذب
15	همانطور که م ی دانیم هر یک از معلمان دارای مهارت و دانش مختلفی هست که م ی طلبد قبل از برگزاری آموزش، این معلمان در گروه های مختلف تقس یم بن دی گردد و متناسب با میزان مهارت این معلمان، آموزش های لازم بر ای آنها در نظر گرفته شود	گروه بندی یادگیرندگان
16	به صورت مستمر بای د فراگ یر آن که همان معلمان هستند مورد تحلیل و ارزیابی قرار گ یرن د و متناسب با نیاز ای روز آنها مباحث آموزشی برای آنها در نظر گرفته شود	تحلیل یادگیرندگان
17	تهیه و تدوین غایتهای آموزشی بر اساس چارچوب و اصول کلی نظام آموزش کشور برای تعالی و رشد معلمان در آموزش تولی د محتوای الکترونیکی م ی تواند باعث افزایش کیف یت دوره های آموزشی معلمان گردد	تدوین غایتهای آموزشی
18	در حوزه یادگیری و آموزش استراتژی های مختلفی وجود دارد مسلماً تعیین و تحلیل استراتژی های یادگیری و یاددهی برای معلمان و مدرسین در دوره های آموزشی ضمن خدمت برای تولی د محتوای الکترونیکی م ی تواند نقش تاثیر گذاری بر افزایش ک یفیت این دوره ها داشته باشد	تعیین استراتژی های یاددهی- یادگیری

19	قبل از اجرای دوره های آموزشی معلمان برای تولی د محتوای الکترونی کی بای د به صورت میدانی و تحت عنوان پ ذیرشهای علمی نیا زهای معلمان برای تولی د محتوای الکترونی کی به درستی تعیین و تشخیص داده شود	ارزیابی نیازهای فراگیران
20	رفتار فراگ یران و مدرسین در دوره های آموزشی برای تولی د محتوای الکترونی کی بای د به درستی تعیین گردد تا هر یک از این عناصر به رفتار و عملکرد و خود در این دوره ها آشنایی پیدا نمایند	تعیین اهداف رفتاری
21	باید برای درک بهتر مفاهیم آموزشی توسط فرا گیران که همان معلمان هستند برنامه های درسی و راهبردهای برای آنها تعیین و تبیین گردد تا از این طریق بتوان اثربخشی دوره های آموزشی را افزایش داد	تعیین راهبردهای ارائه برنامه درسی
22	استفاده از رسانه ها و تجهیزات آموزشی برای اثربخشی بهترین دوره های آموزش ضمن خدمت معلمان م ی تواند یکی از عوامل موثر برای افزایش کیف یت این دوره ها باشد و می طلبد که تسهیلات و زیرساخت های لازم برای بهبود این عوامل در نظر گرفته شو د	تعیین رسانه و مواد آموزشی
23	مکان تعیین شده برای آموزش معلمان از عوامل مه می م ی باشد که می تواند بر اثربخشی دوره ای آموزش معلم نداشته باشد همچنین باید به مبحث زمان اجرای این آموزش ها نیز توجه کافی نداشته باشیم زیرا معلمان نباید در زمان هایی که مشغول به کار هستند بر ای آموزش به کار گرفته شوند	تعیین زمان و مکان آموزشی

۴- نتیجه گیری

هدف از این پژوهش کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی آموزش بود. روش پژوهش حاضر کیفی و بر اساس نظریه داده بنیاد و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری در این تحقیق شامل خبرگان علوم تربیتی شهر بوشهر بودند که بر اساس روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۴۰ نفر بر اساس قاعده اشباع نظری برای شرکت در پانل دلفی انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل بخش کیفی با روش کدگذاری در نرم افزار MAXQDA3 انجام شد. بر اساس یافته های این پژوهش، شرایط علی موثر بر کیفیت بخشی تدریس معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر با آموزش تولید محتوای الکترونیکی در ۴ مقوله با مولفه های مرتبط شامل ۱- محیط یادگیری (تأکید بر یادگیری مشارکتی) رفع موانع برقراری ارتباط، آشنایی یادگیرندگان با روش های تعامل مؤثر، داشتن علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالیت ها و ... در محیط آموزش از راه دور، توانایی پاسخگویی به صورت برخط و نا برخط به فعالیت های واگذار شده ۲- تدوین محتوا: طراحی محتوای دروس و آزمونها بر اساس اهداف تعیین شده- تأکید بر محتوای باکیفیت و معتبر و رقابتی و تحقیقی- منابع خواندنی- طراحی سامانه های تولید محتوا، فایل های صوتی و تصویری، اسلایدها و جزوات درسی، تدوین محتوا بر اساس اصول طراحی چندرسانه ای آموزشی ۳- برنامه ریزی: تحلیل اهداف، اطلاع رسانی و جذب، گروه بندی یادگیرندگان، تحلیل یادگیرندگان، تدوین غایت های آموزشی، تعیین استراتژی های یاددهی- یادگیری، ارزیابی نیازهای فراگیران، تعیین اهداف رفتاری، تعیین راهبردهای ارائه برنامه درسی، تعیین رسانه و مواد آموزشی، تعیین زمان و مکان آموزشی، طراحی تعامل، بررسی سبک های یادگیرندگان، بررسی رفتار ورودی اساتید در خصوص یادگیری الکترونیکی ۴- اجرا و پشتیبانی: هدف گذاری آموزشی، نیروی انسانی ماهر، مدرسین با سواد، برگزاری دوره های آموزش متوالی، مهارتهای مدرسین دوره های آموزشی، اجباری کردن شرکت در دوره ها برای فراگیران شناسایی شدند.

در نهایت اجرا و پشتیبانی بعنوان چهارمین عامل از عوامل علی و تأثیرگذار بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر شناسایی و تعیین گردید. آموزش اثربخش نیازمند توجه، پشتیبانی و تلاش جمعی مدیران و کارکنان سازمانی است و پشتیبانی مدیر یکی از عوامل کلیدی سازمانی است، که اثربخشی آموزش را تحت تأثیر قرار میدهد. پشتیبانی سرپرست بیانگر رفتار سرپرستان به تشویق کارآموزان برای کاربرد دانش، مهارت و نگرش های کسب شده از آموزش است و این رفتار حمایتی در هر سه مرحله آموزش قبل، حین و بعد وجود دارد. مدیران میتوانند تلاش های زیردستان شان را برای کسب دانش و مهارت های جدید با ایجاد زمان

کافی، اختصاص منابع مالی، کاهش حجم کار، تفویض اختیار، مأموریت ویژه، مشارکت و درگیری در تصمیم گیری و ارائه تشویق، تسهیل و پشتیبانی کنند.

پیشنهادهای

- ۱- پیش از آنکه حضور در دوره های آموزشی به معلمان خود توصیه شود، برای آنها توضیح داده شود که اصولاً چرا آنها باید در این دوره ها شرکت کنند، در پایان چه انتظاراتی می توانند داشته باشند و سازمان انتظار دارد چه دستاوردهایی حاصل شود.
- ۲- پیشنهاد می گردد که دوره های آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی بر اساس یک چارچوب و استاندارد و متناسب با نیازسنجی های صورت گرفته برگزار گردد.
- ۳- پیشنهاد میگردد که منابع کتابخانه ای متنوع و مختلفی برای معلمان که در دوره های آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی شرکت میکنند در نظر گرفته شود. همچنین دسترسی معلمان به پایگاههای اینترنتی جهت استفاده راحت تر معلمان از منابع موجود فراهم گردد.
- ۴- پیشنهاد میگردد که انگیزه و مشوقهای لازم برای شرکت حداکثری معلمان در دوره های آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی در نظر گرفته شود.
- ۵- پیشنهاد میگردد از طریق برگزاری مراسمات مختلف از معلمان که در تولید محتوای الکترونیکی فعالیت خوبی دارند و پیگیر دوره های آموزشی بودند و بر اساس مطالب آموزش داده شده در این دوره ها اقدام به تولید محتوای الکترونیکی کردند تقدیر و تشکر شود.

منابع

- احمدی آذر سنگان زینب، محمدی فائقه، محمودی فیروز (۱۳۹۹). تولید محتوای الکترونیکی با استفاده از منابع آموزشی موجود در وب برای تدریس کلاسی در مدارس هوشمند ابتدایی شهر تبریز: چالشها و راهکارها. نظریه و عمل در برنامه درسی. ۸ (۱۶): ۳۳۳-۳۶۴.
- احمدی، لیلا. (۱۴۰۱). واکاوی دغدغه معلمان از آموزش مجازی در دوره متوسطه (یک مطالعه پدیدارشناسانه). رویکردی نو در علوم تربیتی. ۴ (۱)، ۳۵-۴۱.
- اسمعیلی زاده، وحید. (۱۳۹۵). بررسی آسیبهای اجتماعی فضای سایبری (اینترنت) در خانواده. فصلنامه علمی- تخصصی دانش انتظامی ایلام، سال پنجم، شماره ۱۷.
- بینش، مریم. (۱۳۹۸). محدودیتهای تولید محتوای الکترونیکی در درس ریاضی، چهارمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد.
- پزشکی مغالو، معصومه. (۱۳۹۷). نقش یادگیری الکترونیکی و کلاسهای تولید محتوای الکترونیکی برگزار شده در شیوه تدریس معلمان، چهارمین کنفرانس بین المللی علوم انسانی و آموزش و پرورش، تهران.
- پورتوکل، اسماء، علی نژاد، مهرانگیز، دانشمند، بدراسادات. (۱۳۹۹). طراحی الگوی تدوین محتوای الکترونیکی براساس عوامل مؤثر بر رضایتمندی از یادگیری الکترونیکی. فناوری آموزش، ۱۵ (۱)، ۱۳۸-۱۱۹.
- تقی پور، امیرعباس. (۱۳۸۹). منتخب مقالات روابط عمومی الکترونیک، چاپ اول، تهران: شرکت روابط عمومی و تبلیغات ۷ تبلیغ.
- جلالی، علی اکبر. (۱۳۸۹)، نقشه راه مدارس هوشمند، راهنمای اجرایی، اداره کل آموزش و پرورش استان تهران.
- زنگنه، حسین، پورجمه شیدی، مریم، ولایتی، الهه، ابوالقاسمی، ابراهیم. (۱۳۹۴). مدیریت بار شناختی در طراحی و تولید محتوای الکترونیکی. فناوری آموزش و یادگیری، ۱ (۴)، ۱۲۴-۱۰۵.
- سراجی، فرهاد، رستمی، معصومه. (۱۳۹۵)، مقایسه دبیران مدارس هوشمند و عادی از نظر صلاحیتهای تدریس مبتنی بر فناوری، نشریه: فناوری آموزش (فناوری و آموزش)، دوره: ۱۱، شماره: ۲، ص ۱۴۷-۱۵۶.

سراجی، فرهاد، شهبازی، محمدرضا. (۱۳۹۰)، تولید محتوای الکترونیکی: مطالعه موردی مرکز آموزش الکترونیکی علوم و حدیث، نامه آموزش عالی، ۴، ۱۴۳-۱۶۵.

سلامی، محمدمهدی. (۱۳۹۲). فرصتها و تهدیدهای فضای مجازی. تهران: مرکز توزیع پیام دیدار.

سمیعی زفرقندی، مرتضی. (۱۳۹۳). روشهای تکمیل و بهبود نظام ضمن خدمت معلمان. نوآوریهای آموزشی، ۳(۱۰)، ۱۵۱-۱۷۸.

سمیعانی، محمد. (۱۳۹۵). تبیین فرصت ها، چالشها و کارکردهای فضای مجازی در ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی، ارائه شده در چهارمین کنفرانس مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی.

سیف، علی اکبر (۱۳۹۵)، روانشناسی پرورشی، چاپ هجدهم، تهران، انتشارات آگاه.

شکوهی فرد، طاهره و صادقی، رضیه و خادمی، علی. (۱۳۹۶)، تولید محتوای الکترونیکی و نقش معلمان در توسعه و گسترش آن در مدارس، همایش علمی پژوهشی استانی راهبردها و راهکارهای ارتقاء کیفیت در آموزش و پرورش، میناب.

صلواتیان، سیاوش. (۱۳۹۶). تأثیر استفاده از شبکههای اجتماعی موبایلی در هویت فرهنگی دانشجویان، رسانه و فرهنگ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال هفت، شماره ۱.

ضرابیان، فروزان. (۱۳۹۷)، بررسی تاثیر محتوای الکترونیکی مبتنی بر اصول طراحی چندرسانههای بر یادگیری دروس ریاضی، علوم دانشآموزان ششم ابتدایی. پژوهشهای برنامه درسی، ۲(۸)، ۴۸-۶۹.

عاملی، سعیدرضا. (۱۳۹۷)، تشریح ویژگیهای فضای مجازی و رسانههای آینده، پژوهشهای کاربردی.

عباس نژاد، حسین. (۱۳۹۵). آسیبهای شبکههای اجتماعی در محیط کار و خانواده، ارائه شده در سومین کنفرانس پژوهش در علوم و تکنولوژی.

عباسی، فهیمه، حجازی، الهه، حکیم زاده، رضوان. (۱۳۹۹). تجربه زیسته معلمان دوره ابتدایی از فرصتها و چالشهای تدریس در شبکه آموزشی دانشآموزان (شاد): یک مطالعه پدیدارشناسی. تدریس پژوهی، ۸(۳)، ۱-۲۴.

عباسی، م. و بصیری، ا. و آزادی، ف. (۱۳۹۷). نقش کاربرد محتوای الکترونیکی در تسهیل، تسریع و تثبیت یادگیری دانش آموزان مدارس ابتدایی. پویا در آموزش علوم انسانی، ۴(۱۳)، ۱-۱۱.

نوری، محمدعلی و نخجوانی، رضا. (۱۳۹۲)، حقوق تجارت الکترونیک، تهران: انتشارات گنج دانش.

نیکخواه، محمد، قنبری، مهدی. (۱۴۰۰). جستاری در برگزاری دورههای آموزش ضمن خدمت مجازی فرهنگیان در استان چهارمحال و بختیاری. آموزش پژوهی، ۷(۲۵)، ۳۵-۱۷.

نیکخواه، نرگس (۱۳۹۳). تاملی بر رابطه فضای مجازی و هویت جنسیتی مطالعه موردی کاربران اینترنت در شهر کاشان، مطالعات رسانه ای، سال نهم، شماره ۲۷.

والا، الهه. (۱۳۹۴). بررسی میزان آگاهی والدین و میزان اطلاع رسانی به فرزندان در مورد فضای مجازی، آسیبهای آن و ابزارهای تأمین امنیت در فضای مجازی. ارائه شده در دومین همایش ملی فضای مجازی پاک.

هاشمی، سید احمد (1398). رابطه نگرش معلمان در خصوص استفاده از محتوای الکترونیکی و فناوری آموزشی با رضایت شغلی معلمان در مدارس متوسطه اول. دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۱۰(۴۰)، ۱۸۷-۱۷۳.

یزدان پناه، جواد (۱۳۸۹). اطلاع رسانی کتاب از طریق رسانه های اجتماعی، فصلنامه کتاب مهر، شماره ۱.

Ally, M., & Tsinakos, A. (2014). Increasing access through mobile learning. Vancouver, Canada: Commonwealth of Learning.

Ally, Mohamed. (2019). The Digital Teacher in a Mobile and Always-on World. 10.1007/978-981-13-9439 3_13.

Alsaeed, Maha Saad. (2017). Using the Internet in Teaching Algebra to Middle School Students: A Study of Teacher Perspectives and Attitudes. Contemporary Issues in Education Research, 10(2).

Center Berry, B. (2018). The teachers of 2030: Creating a student-centered profession for the 21st century.

for Teaching Quality. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED509721.pdf> Boticki, I., Baksa, J., Seow, P., & Looi, C. K. (2015). Usage of a mobile social learning platform with virtual badges in a primary school. *Computers & Education*, 86, 120-136.

Gregory, M. Campbell, C., & Cameron, L. (2016). Scaffolding learning through the use of virtual worlds. In S.

and applications (pp. 241-259). J.W. Lee, B. Dalgarno, & B. Tynan (Eds.), *Learning in virtual worlds: Research learning in*

Popenici, S.D. & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, ۱۲(۲), ۱-۱۳.

Learning,